

tassa be az ifjúságnak. Vajthó könyvében nem ezt kapjuk ugyan, de mégis valami pompás kiegészítőt Riedl vázlatos rajzához: a legjobb s legszebb jellemzések egyikét Petőfiről. De ez csak példa a sok hasonló közül, mert a könyvnek minden fejezetét át meg átszövi a költői idézetek bőségében nyilatkozó hangulat, mely izelítőt ad abból, amit ez írói jellemvázlatok nyomán olvasni kell »halhatatlan irodalmunk« termékeiből. Az olvasás szeretetét nevelni, ime a cél. Ez kell és így kell! Azért gondolom én, hogy Vajthó könyvéből tanulhat valamit a magyar nyelvnek és irodalomnak minden tanára, még a legtudósabb, a legakadémikusabb is: a tárgynak rajongó szeretetét, mely föltétlenül vonz és magával ragadja az ifjúságot is. Azért tartom e könyv megírását és közrebocsátását irodalomtudományi érdeme mellett nevelői cselekedetnek is.

Említsük meg még, hogy van a könyvnek — e címmel: *Mit olvassunk?* — egy olyan függeléke is, melyben egy sereg — több száz — prózai és költői művet ajánl olvasmányul, válogatásra, nagyjaink java műveit s ezzel olyan pedagógiai nyomatékokat ad művének és olyan segítő eszközt ad a magyar ifjúságot nemzeti műveltségre nevelő tanárnak is kezére, hogy a könyv szerzője már magáért ezért az olvasmányi kánonért megérdemli a teljes elismerést és — bár inkább a nagy közönség részére készült, — az iskola köszönetét is.

Mondjuk ki nyíltan, a *halhatatlan* irodalomról szóló mű szerzője megérdemli, hogy könyve is *sokáig* éljen remélhető új kiadásokban — a magyar ifjúság szeretetében.

Gyulai Agost.

Hivatásérzet és pályaválasztás. (Budapest Székesfőváros. Népművelési Bizottságának kiadása.) Budapest, 1941., 8-r., 71 lap.

A Nemzeti Gyermekehét alkalmából jelent meg ez az értékes füzet. Tárgyánál fogva érinti a szülők, a tanítók és tanárok, valamint a pályaválasztás előtt álló ifjúság érdeklődési körét. Azonban a kérdés jelentősége ennél még súlyosabb, mert az egész nemzeti társadalom érdekében áll, hogy megfelelő ember kerüljön megfelelő helyre, s minél kevesebb legyen azoknak a hajótörötteknek a száma, akik valamilyen oknál fogva választott életpályájukban csalódtak.

A füzethez *vitéz Fraknóv József* tank. kir. főigazgató írt előszót. Ebben főleg azt emeli ki, hogy az ifjúság pályaválasztásánál mindenkor hivatásérzetre hallgasson, s ne vezéreltesse magát csupán anyagi előnyök által. Együttal hangsúlyozza az iskolának e téren mutatkozó feladatait.

Dr. Czeck Valdemár »Hivatásérzet és pályaválasztás« c. értekezésében azokat a föltételeket vizsgálja, amelyekből az ifjúság pályaválasztása függhet. A föltételeket megszbáják: a pálya természete, az ifjú testi állapota és lelki hajlama, a pályára való előkészület anyagi és időbeli oldala. Ezeket a föltételeket első sorban a szülőknek és a nevelőknek kell ismerniök, hogy az ifjúságot a neki megfelelő életpályára alkalmas módon nevelhessék. *Dr. Noszlopi László* »A továbbtanulás és pályaválasztás kérdése a népiskolában« címen újból rámutat azokra az anyagi, testi és lelki föltételekre, amelyek mellett az

egyes pályák célszerűen választhatók. A továbbiakban pedig arra a kérdésre felel, hogy népiskola negyedik osztályának az elvégzése után melyik gyermek való gimnáziumba, polgáriba, a népiskola ötödik osztályába. *Babirák Mihály* »a gimnáziumok és polgári iskolák negyedik osztályát végzett ifjak pályaválasztásáról« ír. Nagy szakszerűséggel és érezhető szeretettel ír az iparos pályák viszonyairól és az iparosnevelésről, a kereskedő pályákról, s megemlíti a mezőgazdasági és líceumi oktatás intézményeit. *Loschdorfer János* kimerítő pontossággal és teljes részletességgel írja meg, hogy milyen pályákra mehetnek a közép- és középfokú iskolák negyedik osztályát végzett lányok. A csatolt táblázatok még csak fokozzák az értekezés hasznosságát, mert áttekinthetővé teszik az egyes iskolák között meglévő kapcsolatokat. *Róder Pál* tanügyi főtanácsos »Hivatás és pályaválasztás a szellemi életpályák szempontjából« címen értekezik. A szellemi életpályák társadalmi helyzetének megfelelő körültekintéssel vázolja azokat a testi, szellemi és erkölcsi körülményeket, amelyek részint az egyes pályák szempontjából, részint a pályát választó ifjú szempontjából kell, hogy figyelembe jöjjenek.

A közölt értékes és hasznos gondolatok megérdemlik, hogy a füzetet minél több szülő és minél több nevelő megismerje, az ifjúság pályaválasztásánál gyakorlatilag felhasználja, ezzel a magyar társadalomnak különösen a mai vajudó időben szolgálatot tegyenek.

Dr. Rajeczky Benjaminszék »A gyermek és a zene« c. függeléként csatolakoos cikke szakszerűségével és változatosságával hívja föl figyelmünket s értékes gondolatokkal fejezi be a hasznos és korszerű füzetet, mely kiválóan megfelelő céljának, midőn vezérfonalként szolgált az 1941. évi *nemzeti gyermekhét* keretében tartott szülői értekezletek számára.

Zibolen Endre.

Friedreich Endre: A pesti piarista gimnázium érettségi vizsgálatai 1851-ben.

Budapest, 1939. 8-r., 19 l.

A szerző — ismert nevű nagyérdemű pedagógus — e füzetében igen érdekes általános és részletes képet ad az érettségi vizsgálatok intézményének hazánkban is korszakot jelző bevezetéséről. Ismerteti általában a Thun-féle reformot, — a vonatkozó cs. kir. rendelet hivatalos magyar szövegét függelékben közli, — s vázolja a megelőző átmenetet, a hat osztályú gimnázium és a külön szervezetű, egyetemre előkészítő két éves tanfolyamú líceum egységes nyolc osztályú főgimnáziummá egyesítését. A reform életbelépése módjának illusztrálásául részletesen beszámol a pesti piarista gimnáziumban 1851-ben (tehát immár kerek *kilencven* esztendeje) tartott első érettségi vizsgálatokról. Ily régi beszámoló anyaggal csak kevés magyar gimnázium dicsekedhetik, mert első kezdetben csak Pest, Buda, Pozsony, Sopron, Kassa, Nagyvárad és Temesvár gimnáziumaiban tartottak érettségi vizsgálatokat, melyekre akkor egész Magyarországból (az elszakított Szerb Vajdaságból és a Temesi Bánságból is) tetszés szerint jelentkezettek az előirt gimnáziumi és líceumi tanfolyamokat sikerrel végzett jelöltek. A pesti piaristáknál három turnusban kellett végezni ez első érettségi vizsgálatokat, 1851. szeptember 15—20, szeptember 22—24. és október 16—23. napjain. (A tanévkezdet